مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

نگارنده: زلمی رزمی ۲۰۲۶/۱۱/۰۶

خدمت و خیانت برخی آوازخوانان به موسیقی محلی کشور ما

موسیقی محلی، بخشی ارزشمند از میراث تاریخی و فرهنگی افغانستان است؛ میراثی که سینه‌به‌سینه به ما رسیده و بازتاب‌دهندۀ زندگی، کار، رنج، شادی، باورها و هویت مردم این سرزمین است. سبک‌های بدخشی، لوگری، قطغنی، هزارگی، مشرقی، غرنی پکتیا، کلیوالی پشتون‌ها، ترکمنی، هراتی، قرصک پنجشیر، موسیقی چندآوازی نورستان و..... ، هرکدام ویژگی‌های خاص خود را دارند. سازها، نغمه‌ها، ریتم‌ها و دوبیتی‌های این موسیقی‌ها، بخشی از حافظۀ تاریخی و هویت فرهنگی مردم ما هستند.
وظیفۀ هنرمند متعهد، پاسداری از این میراث، حفظ اصالت آن و انتقال سالمش به نسل‌های آینده است؛ نه تحریف و تخریب آن به نام نوآوری و تجدد .
با تأسف، در سال‌های اخیر، در کنار محدودیت‌ها و فشارهای فرهنگی و هنری، برخی آوازخوانان نیز به‌جای پژوهش، گردآوری و معرفی آثار اصیل، برای کسب شهرت زودگذر، آهنگ‌های محلی را با تغییر اشعار، دستکاری نغمه‌ها و افزودن سازها و ریتم‌های نامتناسب، به آثاری بی‌هویت تبدیل کرده‌اند.
این روزها حتی برخی با استفاده از هوش مصنوعی، آهنگ‌های اصیل محلی را تغییر می‌دهند، صدای هنرمندان را دستکاری می‌کنند و نسخه‌هایی عرضه می‌دارند که نه بازتاب‌دهندۀ اصالت موسیقی محلی است و نه ارزش هنری قابل دفاعی دارد. باید صریح گفت: هوش مصنوعی ابزار است، نه مجوزی برای تحریف میراث فرهنگی. استفاده از این فناوری زمانی ارزشمند است که در خدمت حفظ، مستندسازی و معرفی آثار باشد؛ نه وسیله‌ای برای تغییر بی‌اجازه، جعل صدا و تخریب هویت هنری آن‌ها.
نوآوری با تحریف تفاوت دارد. می‌توان موسیقی محلی را با کیفیت بهتر ضبط کرد، سازبندی آن را با حفظ ساختار اصلی توسعه داد و به نسل جدید معرفی کرد؛ اما تغییر خودسرانۀ شعر، ملودی و ریتم، به‌ویژه بدون شناخت پیشینۀ اثر، نوآوری نیست؛ دستکاری میراث فرهنگی است.
چنین رفتارهایی افزون بر آسیب زدن به اصالت موسیقی، سبب می‌شود نسل جوان به‌جای شناخت آثار استادان و هنرمندان اصیل، به نسخه‌های دستکاری‌شده عادت کند و صاحبان واقعی این هنر به فراموشی سپرده شوند.
از سوی دیگر، برخی رسانه‌های برون‌مرزی نیز از روی بی‌توجهی یا ناآگاهی، به‌جای پخش آثار هنرمندانی اصیلی چون بازگل بدخشی، بنگیچه، استاد دری لوگری، بیلتون، میرمفتون، صفدر توکلی

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

و ..... ، نسخه‌های تغییریافته و کم‌ارزش را پخش می‌کنند. این رویکرد، خواسته یا ناخواسته، به تضعیف حافظهٔ موسیقایی و فرهنگی کشور می‌انجامد.
استاد فقید محمدحسین سرآهنگ نیز در دفاع از اصالت موسیقی فولکلوریک، آن را به منظره‌ای طبیعی تشبیه کرده بود که هرگونه دخالت و تغییر در آن می‌تواند زیبایی و کیفیت اصلی‌اش را از میان ببرد. این دیدگاه، اهمیت پاسداری از شکل اصیل آهنگ‌ها و اشعار مردمی را به‌خوبی بیان می‌کند.
موسیقی محلی ملک شخصی هیچ آوازخوان یا تهیه‌کننده‌ای نیست؛ امانتی تاریخی و فرهنگی متعلق به مردم است. هرکس که با این میراث سروکار دارد، در برابر حفظ اصالت آن مسئولیت اخلاقی و فرهنگی دارد. هنرمندان، رسانه‌ها و به‌ویژه کسانی که از هوش مصنوعی برای بازسازی و تغییر آهنگ‌ها استفاده می‌کنند، باید بدانند که شهرت زودگذر ارزش نابود کردن یک میراث ماندگار را ندارد.
بیایید به‌جای تحریف، پاسدار این گنجینه باشیم؛ زیرا اگر اصالت موسیقی محلی از میان برود، بخشی از هویت و حافظهٔ تاریخی ملت ما نیز برای همیشه آسیب خواهد دید.

نگارنده: زلمی رزمی

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ